Het Buitengebeuren

1.

De Russische grootmeester Andrej Orlov, die al jaren in Duitsland woont, heeft op zaterdag 26 mei het vijfde Johan van Mil-toernooi op zijn naam geschreven. Het was de zevende keer dat onze vereniging het toernooi organiseerde, maar de eerste twee keer heette het nog het Open Snelschaakkampioenschap van de NBSB. Dat was het nu ook, maar gesierd met de naam van o s helaas te vroeg overleden Johan an Mil (2008). Het was na 2008 en 2010 de derde keer dat Orlov zich de sterkste toonde.
Met 63 deelnemers kende het toernooi een forse groei. Vorig jaar waren dat er nog 51. Er werd gespeeld in één grote groep, die negentien ronden afwerkte, waarbij de hoogst eindigende NBSB'er het provinciale kampioenschap kreeg toegewezen. Dat was net als vorig jaar ons oudclublid David (Roi) Miedema, die vijfde werd in de eindrangschikking. Het toernooi was weer sterker bezet met drie GM's, vijf IM's en een hele serie FM's.
Zelf was ik helaas verhinderd om bij het toernooi aanwezig te zijn, maar de belangrijkste gegevens zijn mij door wedstrijdleider Walter Anema ter beschikking gesteld. Die vermeld ik, omdat ik het belangrijk vind, dat de geschiedenis van dit toernooi bijgehouden wordt, zoals ik eerder op verzoek van Robert Klomp met de voorgaande toernooien gedaan heb. Zie daarvoor johanvanmiltoernooi.nl, waar ook de complete uitslag te vinden is.
Ik volsta hier met de Top-Tien : 1. GM Andrej Orlov (Rus, 2530) 17,5/9, 2. IM Manuel Bosboom (Ned, 2408) 16, 3. FM Sander van Eijk (Ned, 2410) 15,5, 4. GM Alexander Dgebuadze (Bel, 2518) 14,5, 5. IM David Miedema (Ned, 2356) 13, 6/7. IM Ekrem Cekro (Bel, 2513), GM Felix Levin (Dui, 2512) 12,5, 8. FM Bas van de Plassche (Ned, 2396) 12, 9/13. IM Richard Polaczek (Bel, 2401), Guus Bollen (Ned, 2152), Joep Nabuurs (Ned, 2210), Yme-Jan Jellema (Ned, 2196) en Jordy Schouten (Ned, 1886).
Verderop volgden onze (ex)-clubleden 16/23. FM Luuk van Kooten (2357), Ankit Majhi (2151) 10,5, 24/28. IM Joost Berkvens (2350), Jan Vosselman (2074), Frits Schalij (1966) 10, 35/39. Peter Pilgrim (1936) 9, 40/44. Jeroen van der Put (2040), Simon Glückstern (1710) 8,5, 52/56. Eric Pateer (1791) 6,5 en 58/60. Ties Schalij (1212) 6.
Het lijstje met de winnaars van de door onze vereniging georganiseerde toernooien ziet er nu als volgt uit :

Open Brabants Snelschaakkampioenschap
2007 : GM Normunds Miezes (Let)
2008 : GM Andrej Orlov (Rus)

Johan van Mil-toernooi
2009 : GM Raphael Fridman (Dui)
2010 : GM Andrej Orlov (Rus)
2011 : GM Raphael Fridman (Dui)

2012 : GM Alexander Dgebuadze (Bel)
2013 : GM Andrej Orlov (Rus)

Dat lijkt me toch een indrukwekkend lijstje.
Ik hoopte dat één van de deelnemers van onze club bereid gevonden zal worden om een ooggetuigenverslag te schrijven. Dat hoort er eigenlijk wel bij. Bas heeft beloofd dat te zullen doen. Hij zei me op een volgend clubavond nog wel ongeveer te weten hoe hij Belgische grootmeester Alexander Dgebuadze had mat gezet.

2.

Op vrijdag 31 mei werd de Euwe-borrel in het Max Euwe Centrum in Amsterdam gehouden. Ik was van plan er naartoe te gaan, maar er kwam iets tussen, dat voorrang had. Het belangrijkste was de benoeming van de 'Schaker van het Jaar' en dat was een verrassing voor de meesten van ons. De jury, bestaande uit IM Gert Ligtering (De Volkskrant), GM Hans Ree
(NRC/Handelsblad) en IM Mark van der Werf (directeur bondsbureau KNSB), kwam met een verrassende kandidaat op de proppen. Het werd na Sergej Tiviakov (2008) en Anish Giri (2009, 2010 en 2011) Ron Langeveld en dat is een naam, die alleen bij insiders bekend is.
Hij werd vorig jaar de derde Nederlandse wereldkampioen correspondentieschaak na Joop van Oosterom en Gert-Jan Timmerman en daarmee haal je nauwelijks de publiciteit, maar in de beperkte kring van het correspondentieschaak (dat tegenwoordig niet meer per brief, maar per e-mail gaat) was hij geen onbekende. Vorig jaar oktober stond hij - en hij is al jaren grootmeester in het correspondentieschaak - al op nummer 4 van de wereldranglijst in zijn discipline met een rating van 2687 achter zijn naam. Het lijkt me een terechte keuze, temeer daar de correspondentieschakers alle mogelijke hulpmiddelen mogen gebruiken ; dus ook computers. Ron begon deze WK-cyclus in 2001 (!) met de halve finales. In 2005 begon het Kandidatentoernooi, waarin hij zich plaatste voor de finale, die in 2010 begon en nog steeds loopt, maar Ron is na zestien van de zeventien ronde (+6, =10, -0) niet meer te achterhalen voor zijn concurrenten.
Hier een partij van Ron (wit) tegen de Italiaanse grootmeester Gabriel Cardelli : **1. 1. e4, c6 2. d4, d5 3. e5, Lf5 4. Pf3, e6 5. Le2, c5 6. Le3, Db6 7. Pc3, Dxb2 8. Db1 (!), Db4 9. a3, Dxb1 10. Txb1, b6 11. dxc5, bxc5 12. Tb7, d4 13. Pg5, Pc6 14. Pb5, Tb8 15. Lf3, Txb7 16. Lxc6+, Ke7 17. Lxb7, dxe3 18. Pxa7 (diagram)**

18… Ph6 19. Ke2, f6 20. Pe4, Pg4 21. f3, Lxe4 22. fxe4, Kf7 23. a4, c4 24. Pc6, Lc5 25. Tf1, Kg6 26. exf6, gxf6 27. Tb1, Pe5 28. Tb5, La3 29. a5, Pxc6 30. Lxc6, Tc8 31. Ld7, Tc7 32. Lxe6, Lc5 33. Lxc4, h6 34. a6, Ld6 35. Ld3, Lxh2 36. e5+, Kf7 37. exf6, Kxf6 38. Tb6+, Kf7 39. Txh6, Le5 40. Th7+, Lg7 41. Le4, en zwart gaf het op **(1-0)**

Een prachtige partij ! Wie zei er ooit dat correspondentiepartijen saai waren ? De partij duurde overigens bijna drie jaar.

Lisa Schut (18) werd bij dezelfde bijeenkomst uitgeroepen tot 'Talent van het Jaar' en ook op die keuze lijkt me weinig aan te merken. Nationaal kampioen Anish Giri overhandigde haar de prijs. Lisa werd tweede in het Wereldkampioenschap in haar leeftijdscategorie en was topscorer van het Nederlandse team bij de laatste Olympiade in Istanboel (Tur).
Zij is een blauwe maandag lid van onze club geweest in de jeugdafdeling, toen haar vader Han Schut bij ons speelde. Dat is maar even geweest, maar Flip Stomps mag zich haar eerste leraar noemen.
Ze woonde in Best en ik herinner me nog een openluchtsimultaan op het terras van café 'De Mens' aan het Raadhuisplein, die ik gaf tijdens een braderie tegen iedereen die maar wilde aanschuiven. Er deed toen ook een heel klein meisje mee, misschien tien jaar oud, maar ik moest alle zeilen bij zetten om een toreneindspel met een pion minder remise te houden. Zij bleef als laatste over en ik moest vechten voor lijfsbehoud. Dat lukte op het nippertje. Haar vader was er wel, maar had zich niet met de partij bemoeid. Ze had het helemaal zelf gedaan. Ik complimenteerde haar met haar spel. Het was duidelijk dat ik tegen een groot talent gespeeld had.
Daarna werden we vriendjes voor het leven, maar zij werd steeds sterker en ik niet. Bij het laatste Tata-toernooi in Wijk aan Zee speelde ze al in de grootmeestergroep C. Ze kwam overigens niet verder dan 3 uit 13, maar dat was gezien haar rating meer dan verwacht mocht worden.

Lisa was inmiddels een struise, jonge vrouw geworden en kwam me keurig een kusje brengen. Ze was inmiddels al WIM (woman international master) en zal zeker vrouwengrootmeester (WGM) worden.

3.

In mijn decembercolumn (2012) schreef ik over het laatste bezoek van oud-wereldkampioen Gary Kasparov aan ons land. Hij kwam op 16 november in de abdij van het Limburgse Rolduc de prestigieuze Martin Buber Plaquette ophalen, een zeer hoge onderscheiding, die eerder onder meer toegekend was aan de Russische president Mikhail Gorbatsjov, prinses Irene, de Duitse regisseur Klaus-Maria Brandauer, Herman van Veen, de Duitse president Richard Weizacker, bondskanselier Helmut Schmidt en de Duitse zanger Peter Maffay. Hij kreeg de prijs voor het bevorderen van de internationale dialoog, met name door het schaken en zijn politieke bemoeienissen. Op woensdag 5 juni kreeg hij in Geneve een zo mogelijk nog hogere onderscheiding : de prijs van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten voor zijn 'langdurige, geweldloze strijd voor fundamentele mensenrechten in Rusland'. Dat was een stevig politiek statement van de VN.
Kasparov was medeoprichter van de oppositiebewegingen 'Het Andere Rusland' in 2006 en 'Solidariteit' in 2008. In 2007 zat hij vijf dagen achter de tralies, toen hij opgepakt werd bij een anti-Poetin demonstratie in Moskou. De beelden gingen de hele wereld over. Daarop verlegde hij zijn werkterrein grotendeels naar het buitenland. In Geneve kondigde hij aan voorlopig ook niet meer terug te zullen gaan naar Rusland uit angst opnieuw gearresteerd te worden.
Hij deed dat aan de vooravond van een groot proces tegen andere anti-Poetin demonstranten, de zogenaamde 'Bolotnaja'-zaak, genoemd naar een beroemd plein in de Russische hoofdstad, waarin dertig actievoerders terecht staan. Kasparov werd in februari tot tweemaal toe opgeroepen door het zogenaamde 'Onderzoekscomité', een aparte poot van het ministerie van Justitie, die rechtstreeks onder president Poetin resorteert, hetgeen overigens met klem door de Russische autoriteiten ontkend wordt.
Enkele andere verdachten vluchtten naar de Oekraine en de Baltische staten en kregen daar asiel. Van der dertig verdachten, onder wie Kasparov, staan er nu twaalf terecht in Moskou. Ze zitten tijdens het proces opgesloten in een glazen kooi, die smalend 'het aquarium' wordt genoemd.
Hier in Nederland kreeg de zaak van Alexander Dolmatov, ook lid van 'Het Andere Rusland', maar geen familie van de bekende Russische grootmeester Sergej Dolmatov, veel aandacht.

Hij pleegde op 17 januari zelfmoord door ophanging in het detentiecentrum in Rotterdam, nadat zijn asielaanvrage afgewezen was. Op 18 april volgde er een stevig debat over deze zaak in de Tweede Kamer, waarin staatssecretaris Fred Teeven van Justitie, die we in de schaakwereld kennen als oud-voorzitter van het Max Euwe Centrum (MEC) in Amsterdam, zwaar onder vuur kwam te liggen, maar een motie van wantrouwen toch nog ruimschoots overleefde.
Ook Kasparov werd de grond te heet onder zijn voeten en vertrok hij naar het buitenland. Hij verwachtte reisbeperkingen van het comité en koos eieren voor zijn

geld. Nu is hij een rijk man (miljonair in dollars) en kan hij overal terecht, maar hij houdt zijn adres voorlopig geheim. Alle contacten lopen via zijn managers in Engeland en de Verenigde Staten.
Het is niet mijn taak politiek commentaar te leveren. Ik geef slechts de feiten door. Ieder mag zijn eigen mening vormen.

4.

En dan moet ik weer een overlijden melden (na Leon Pliester en Lothar Schmid) en wel dat van Hans Bakker op woensdag 22 mei. Hij werd 74 jaar. Hans was allang ziek (kanker), maar deed daar niet moeilijk over. Tijdens het afgelopen Tata-toernooi in Wijk aan Zee heb ik nog met hem aan de bar van 'De Moriaan' gezeten om bij een biertje naar zijn moppen te luisteren.
Hans was typisch zo'n onmisbaar figuur op de achtergrond. Hij was meer dan twintig jaar de rechterhand van toernooidirecteur Piet Zwart, toen het evenement in Wijk aan Zee nog het Hoogovens-toernooi heette, en aan een explosieve ontwikkeling begon. Piet en hij maakten het toernooi tot wat het nu is : het grootste en belangrijkste toernooi ter wereld, maar wel met het karakter van een echt festival, ook voor de bijna tweeduizend amateurs. Onder hun leiding verhuisde het toernooi van hotel 'Kennemerduin' naar het dorpscentrum 'De Moriaan' en groeide het steeds verder uit.
Piet en Hans waren niet alleen vrienden en clubgenoten van elkaar bij Pat Mat in Beverwijk en na een fusie van De Wijker Toren, maar ook elkaars verlengde, als ik dat zo mag zeggen. Piet deed de officiële dingen en Hans al het andere.
Officieel was hij sinds het begin van de jaren zeventig perschef van het toernooi, maar hij deed veel meer. Hij haalde en bracht spelers van en naar Schiphol, introduceerde speciale groepen voor de pers en parlementariërs en organiseerde talloze nevenevenementen, zoals bedrijfsbezichtigingen bij de Hoogovens en de jaarlijkse voetbalwedstrijd van het schakerselftal tegen de senioren van het staalbedrijf, waaraan ik vele jaren heb mogen deelnemen, zowel buiten als in de zaal van het revalidatiecentrum Heliomare. Ook de kindersimultaan op de laatste vrije woensdag tijdens het toernooi was een idee van hem. Ik was daar twintig keer als simultaangever bij betrokken en weet dus waarover ik het heb. De nazit was altijd meer dan gezellig.
Hans was het manusje-van-alles, dat overal een oplossing voor wist. Voor een gestrande schaker wist hij altijd wel een slaapplaatsje te versieren en als het niet anders kon, dan stond zijn eigen huis bij zijn vrouw Tiny open. Hans werkte aanvankelijk bij de afdeling public relations van Hoogovens, maar begon later een bureautje voor zichzelf. Ook werd hij PR-officer van de KNSB, een bestuursfunctie, die hij een jaar of acht (uit mijn herinnering) vervuld heeft. Toen Piet Zwart en Hans afscheid namen van het toernooi namen Jeroen van den Berg en Tom Bottema hun functies over.
Daarna gingen ze zelf in het toernooi spelen in één van de amateurgroepen. Hans was een modale clubspelers van het niveau 1700, wel fanatiek, maar hij vond het heerlijk om nu eens deel te nemen zonder de zorgen van een organisator. Hij was blij, dat hij en Piet het toernooi hadden weten over te dragen aan een betrouwbare nieuwe generatie, die ze goed ingewerkt hadden.
Ieder jaar zaten we wel een paar uurtjes aan de bar om bij te praten en dan kwamen de verhalen over de gouden oude tijden weer naar boven. Hij kon meesterlijk vertellen en

beschikte bovendien over een uitstekend geheugen. Afgelopen januari gebeurde dat helaas voor het laatst. Hans was toen al ernstig ziek. Na Piet zal ik ook hem missen.

5.

Begin juni ontving ik nummer 12 van 'Matten', een halfjaarlijks tijdschrift om boekvorm van uitgeverij 'New In Chess' in Alkmaar onder redactie van Allard Hoogland, Dirk Jan ten Geuzendam en Rob van Vuure. In de laatste alinea van het voorwoord ('Af') heet het opeens : 'Met veel plezier hebben we dit tijdschrift de afgelopen zes jaar gemaakt. Dit is het laatste nummer. We hopen dat u 'Matten' zult missen. Adieu !'
Ja, ik zal 'Matten' zeker missen, want ik heb alle twaalf nummers met veel plezier gelezen, al vond ik het niet chique, dat het laatste boek van Jan Timman, 'Schaakverhalen', als nummer 10 en 11 van het blad uitgebracht werd. Dat onderbrak de serie, want het boek had ik al.
Laat ik vooropstellen, dat nummer 12 de moeite meer dan waard is. Het is met 159 pagina's ook extra dik en bevat veel moois, maar er zo maar mee ophouden? Ik weet niet wat de reden is, maar ik vermoed dat het iets met tegenvallende verkoop in deze economisch moeilijke tijden te maken heeft. Het is het zoveelste Nederlandse schaakblad dat het loodje legt.
Ik heb eens een lijstje gemaakt van alle Nederlandse schaakbladen, voor zo ver ik heb kunnen nagaan, en dat zijn er nogal wat, minstens dertig en dan heb ik de locale periodieken, zoals bijvoorbeeld 'Minorpromotie' in Brabant, en clubbladen niet eens meegerekend.
De meeste van de navolgende titels zijn in het Max Euwe Centrum in Amsterdam te vinden, maar niet allemaal. Ik durf ook niet te beweren, dat mijn lijst volledig is, maar wel dat eerder gepubliceerde lijsten van anderen, zoals die van Johan Hut, aanzienlijke aanpassingen behoeven.

1. 'Sissa' (1847), Verbeek
2. 'Sissa' (1858-1872), een ander blad onder dezelfde naam
3. 'De Schaakspeler' (1873)
4. 'Sissa' (1873, bondsorgaan), zie 2
5. 'De Schaakwerld' (1875) van Antonius van der Linde, één jaargang
6. 'Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond' (1893) (later, in 1934, 'Tijdschrift van den Koninklijken Nederlandschen Schaakbond', daarna in 1960 omgedoopt tot 'Schakend Nederland' en nog later, in 1996, tot 'Schaakmagazine', tot heden)
7. 'Nederlandsch Schaaktijdschrift' van B. J. van Torsenburg en G. Ch. Smeekes (1907-1908)
8. 'Het Schaakblad' van W. Muntjewerf (1910-1913)
9. 'De Schaakcourant' van J.W. te Kolsté (1907-1913)
10. 'Schaakweekblad' (1913)
11. 'Schaakspelers' (1921)
12. 'Het Schaakleven' (1932-1933)
13. 'De Schaakwereld' (1936-1942)

14. ‘Mededeelingenblad’, orgaan KNSB in de oorlogsjaren (1942-1946)
15. ‘Probleemblad’ (1945-1981)
16. ‘De Schaakwereld’ van Theo Liket (1947-1955)
17. ‘Schaakmaat’(1945-1957)
18. ’Sissa’ (1947-1957)
19. ‘Schaakrevue’ (1955)
20. De Losbladige Schaakberichten’ van Max Euwe, Carel van den Berg en Hans Bouwmeester, jaren vijftig en zestig
21. ‘Schaakschakeringen’, motiefgroep (1966-heden)
22. ‘De Pionier’1971-1976
23 ‘Schaakmat’ van H. van Hofwegen (?)
24. ‘Schaakbulletin’ van Wim Andriessen (1968-1984) (later ‘New In Chess’, tot heden)
25. ‘Nieuwsbrief Max Euwe Centrum’ (1987-heden)
26. ‘Ébur’, van Alexander Rueb Stichting (1989-2006) voor eindspelstudie
27. ‘Schaaknieuws’ van Herman Grooten (1986-2008)
28. ‘Schaakkoerier’ (1993-heden), blad Motiefgroep Schaken
29. ‘Matten’ van Allard Hoogland, Dirk Jan ten Geuzendam en Rob van Vuure (2006-2013)
30. ‘Probleemblad’ (2008-heden)

Veel van het bovenstaande staat bij mij in de boekenkast, maar lang niet alles. Daarvoor moet u naar het Max Euwe Centrum in Amsterdam of de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Wel heb ik ‘De Raadsheer’ (1978-heden) compleet en daar gaat het natuurlijk om.
Zelf heb ik voor ‘Schakend Nederland/Schaakmagazine’, ‘Schaakbulletin’, de ‘Nieuwsbrief van het Max Euwe Cenrum’ en ‘Schaaknieuws’ geschreven en daar bewaar ik goede herinneringen aan, ook al werd er slecht of helemaal niet betaald.
Maar had u geweten, dat er dertig of meer nationale schaakbladen in Nederland hebben bestaan of nog bestaan ? Ik, eerlijk gezegd, niet en misschien zijn er nog wel meer (geweest). Van alle bladen vond ik ‘Matten’ het leukst om te lezen. En dat houdt er nu plotseling ook mee op. Het zou niet mogen mogen !

6.

Rest mij u een prettige vakantie toe te wensen.

Jules Welling